

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2007. október 26.

LATIN NYELV

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

I. FORDÍTÁS

Lucretia éjnek idején katonaköpenyt sző férjének
(Ovidius: Fasti II. 745-757)

„Mittenda est domino, nunc nunc properate puellae, |⁴
quamprimum nostra facta lacerna manu. |⁵
Quid tamen auditis (nam plura audire potestis)? |⁴
Quantum de bello dicitur esse super? |⁴
Postmodo victa cades; melioribus, Ardea, restas
improba, |⁶ quae nostros cogis abesse viros. |⁴
Sint tantum reduces! |² Sed enim temerarius ille
est meus, |³ et stricto quolibet ense ruit. |²
Mens abit, et morior, quotiens pugnantis imago
me subit, |⁴ et gelidum pectora frigus habet.” |²

Maximálisan elérhető pontszám: 40 pont

A részpontszámokat egy-egy nagyobb gondolati egység végén tüntettük fel. A dolgozat értékelésében a pontszámokat mondatonként kell jelölni. A fordítást akkor tekinthetjük teljes értékűnek, ha a vizsgázó megértette mind a mondat nyelvtani szerkezetét, mind a helyét a kommunikációs folyamatban. Ha a kettő közül csak az egyik valósul meg, a fordítás nem teljes értékű. Ha a tévedés nem lehetetleníti el a szöveg alapvető tartalmának megértését, még akkor se vonjuk le a teljes pontszámot, ha annak oka alapvető grammatikai félreértés! Ha viszont a mondat szerkezetét felismeri a vizsgázó, de nem sikerül a jelentést a szöveggörnyezetnek megfelelően alakítania, teljesítménye nem lehet 50 százaléknál nagyobb. A magyar szöveg minőségével kapcsolatos szempontok: nem a szöveg „irodalmiságát” értékeljük, de csak akkor tekinthető a fordítás kifogástalannak, ha a magyar nyelv szabályai szerint megalkotható mondatokból áll. Értelmetlen mondatokra még akkor sem adhatunk 40 százalékos meghaladó pontszámot, ha a probléma láthatóan nem a latin nyelvi ismeretek hiánya miatt keletkezett. Figyelembe kell venni továbbá a mondatra adható összpontszám 20 százalékaig a szöveg koherenciáját. A szavak jelentését és a mondatok logikai hangsúlyát a szöveg globális megértéséből kell levezetnie a teljes értékű megoldásnak.

Tájékoztató jellegű fordítás:

„Most, most siessetek, leányok! Küldeni kell az uramnak, mihelyt elkészült kezunktől a köpeny. Mégis mit hallotok? Hiszen sok minden a fületekbe juthat (vagy: ti több mindent hallotok). Mit beszélnek, mennyi van még hátra a háborúból? Nemsokára vesztésként dőlsz majd romba, Ardea, te gonosz, aki ellenállsz a derekabbaknak, aki távollétre kényszerítéd férjeinket! Ó, csak térjenek vissza! De hiszen az enyém meggondolatlan, bárhová odaront kivont karddal! Eszemet veszttem, sőt belehalok, valahányszor eszembe jut a képe, ahogy harcol, és jeges hideg járja át a szívem.”

II. FELADATSOR

Általános tudnivalók:

Ahol teljes szótári alak megadása a feladat, csak hibátlan és hiánytalan megoldásra lehet pontot adni (részpont nem adható). Hasonlóképpen, ahol ragozott szóalakokat kell megadni, csak hibátlan és hiánytalan megoldás fogadható el.

1. Tegye a következő jelzős szerkezeteket a megadott esetben! (6 pont)

dies festus ille   sing. dat. *diei festo illi*   3 pont
idem animal princeps   plur. gen. *eorundem animalium principum*   3 pont

2. Adja meg a következő melléknevek közép- és felsőfokát! (6 pont)

<i>Alapfok</i>	<i>Középfok</i>	<i>Felsőfok</i>	
malus 3	<i>peior, -ius</i>	<i>pessimus 3</i>	1 + 1 pont
vetus (-eris)	<i>vetustior, -ius</i>	<i>veterrimus 3</i>	1 + 1 pont
suavis 2	<i>suavior, -ius</i>	<i>suavissimus 3</i>	1 + 1 pont

3. Határozza meg a *cipio 3 cepi, captum* ige következő alakjait! (5 pont)

cipiant   *praes. imperf. coni. act. pl. 3.*   1 pont
cipient   *fut. imperf. ind. act. pl. 3.*   1 pont
caperemini   *praet. imperf. coni. pass. pl. 2.*   1 pont
capta erunt   *fut. perf. ind. pass. pl. 3. (n.)*   1 pont
capitote   *II. imperativus act. pl. 2.*   1 pont

4. Szerkessze meg a *sentio 4 sensi, sensum* ige participiumait! (4 pont)

sentiens (-entis)   1 pont
sensus 3   1 pont
sentiendus 3   1 pont
sensurus 3   1 pont

---

5. Állapítsa meg az aláhúzott szavak alakját és mondattani szerepét! (3 pont)

<u>Romae</u> vivunt.	<i>locativus; helyhatározó</i>	1 pont
Haec monumenta <u>quaesitum</u> venimus.	<i>supinum; célhatározó</i>	1 pont
Artem <u>discendo</u> aliti estis.	<i>gerundium; abl. rei eff. / instr.</i>	1 pont

6. Milyen igeneves szerkezetet talál a következő mondatokban? Milyen mellékmondattal fordítaná? (4 pont)

Multi homines conveniunt ad oratores audiendos. <i>gerundivumos szerkezet; célhatározói mellékmondat</i>	1 + 1 pont
Laocoon civibus equum circumstantibus ab arce decurrit. <i>ablativus absolutus; időhatározói mellékmondat</i>	1 + 1 pont

7. Fejezze be a megadott mondatot a zárójelben álló igével a consecutio temporum szabályainak megfelelően! (4 pont)

Rex legatos interrogat, nonne pacem	<i>petituri sint / petant</i>	4 pont
-------------------------------------	-------------------------------	--------

8. Milyen témakörbe tartoznak a következő fogalmak és mit jelentenek? (3 pont)

A témakör:	<i>szónoklattan / stilisztikai eszközök</i>	1 pont
parallelismus – chiasmus:	<i>szórendi típusok; párhuzamos és keresztező szórend</i>	1 pont
pars pro toto:	<i>rész az egész helyett</i>	0,5 pont
alliteratio:	<i>betűírím / a szó elején álló magánhangzók egybecsengése</i>	0,5 pont